

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 711

van **CARMEN RYHEUL**

datum: 1 februari 2023

aan **LYDIA PEETERS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

De Lijn - Seksueel grensoverschrijdend gedrag op het openbaar vervoer en aan de haltes

Uit cijfers uit een federaal mobiliteitsonderzoek (mei 2022) blijkt dat er in 2021 maar liefst 90 meldingen werden gemaakt van seksueel grensoverschrijdend gedrag aan en in het openbaar vervoer van De Lijn. Dat zijn er exact evenveel als in 2019 en 17 minder dan in 2020. Een meerderheid van die meldingen, 42, kwam toe via de politie. De overige meldingen die geregistreerd werden door de Lijn gebeurden onder meer door het verslag van de chauffeur, de dispatching, de controle of de begeleider, of rechtstreeks van een meldingsfiche van een reiziger. Het merendeel van de meldingen, 75%, werd opgetekend in de zone Oost, namelijk in de provincies Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant. De voorvallen gebeurden voornamelijk op een voertuig van De Lijn en in mindere mate aan een halte.

Uit diezelfde cijfers blijkt eveneens dat er zich vorig jaar maar liefst 5449 feiten van overlast voordeden op het openbaar vervoer, heel wat meer dan in 2020 dus. Toen waren er 4384 meldingen. De 90 meldingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag die werden gemaakt, zijn naar alle waarschijnlijkheid dus slechts het symbolische topje van de ijsberg.

Dit fenomeen doet zich bovendien niet enkel voor bij De Lijn, maar ook bij andere vervoerdiensten. De minister stelde in mei 2022 een afspraak te hebben met die andere diensten van openbaar vervoer om een gezamenlijke actie op te zetten tegen agressie tegenover reizigers. Een hoffelijkheidscampagne die zich ook richt op omstaanders en op het aanspreekgedrag, werd eind 2022 door De Lijn uitgerold.

1. Hoeveel meldingen registreerde De Lijn via de verschillende kanalen in 2022 van voorvallen van seksueel grensoverschrijdend gedrag op de voertuigen of aan de haltes? Graag een overzicht voor de periode 2018-2022 met opdeling per kanaal en per zone met vermelding of het een incident betrof op een voertuig, aan een halte, in de metro of op een andere plaats.
2. In hoeveel van die gevallen kwam de melding rechtstreeks bij De Lijn toe? Via welke andere weg gebeurden er nog meldingen en hoeveel waren er dat telkens per soort melding?
3. Hoeveel procent van de bussen in regie en hoeveel van de exploitanten beschikken vandaag over camera's?
4. Hoeveel Lijncontroleurs zijn er vandaag tewerkgesteld? Graag een overzicht van het aantal voltijdsequivalenten (vte's) sinds 2018.

5. a) Graag een overzicht van het aantal actieve Lijnspotters die in Vlaanderen aan de slag zijn om de veiligheid van de reizigers en de medewerkers van De Lijn te garanderen, opgesplitst per jaar voor de periode 2018-heden en per gemeente.
- b) In antwoord op mijn actuele vraag rond dit onderwerp (nr. 479 van 4 mei 2022) antwoordde de minister samen met lokale besturen te bekijken hoe een soort van gemeenschapswachten kunnen worden ingezet op locaties waar vaker melding komt van ongewenst gedrag of van een onveiligheidsgevoel.

Welke initiatieven nam de minister hierrond sinds mijn vraagstelling?

6. Wat was de kostprijs van de hoffelijkheidscampagne die in het najaar door De Lijn werd uitgerold? Hoe evalueert de minister die campagne?
7. Wat is de stand van zaken omtrent het onderzoek om in een laagdrempelig discreet meldpunt en een digitale noodknop in een app te voorzien zodat reizigers ook via die weg discreet alarm kunnen slaan? De minister zou dit meenemen naar een interministeriële conferentie en bekijken hoe dit samen met de andere openbaarvervoerbedrijven geïmplementeerd zou kunnen worden. Men had haar beloofd om daaromtrent tegen de zomer van 2022 meer duidelijkheid over te geven. Zijn er concrete plannen om zo'n nummer in te voeren?
8. Wat is de stand van zaken wat betreft een gezamenlijke campagne met de andere openbare vervoerdiensten tegen agressie tegenover reizigers? Welke initiatieven zijn hierrond genomen? Welke concrete acties zullen genomen worden?
9. Welke initiatieven zal de minister bijkomend nemen om de meldingsbereidheid aan te moedigen, te verbeteren?

ANTWOORD

op vraag nr.711 van 1 februari 2023

van **CARMEN REYHEUL**

1.

Aantal feiten	2018	2019	2020	2021	2022	
Zone West (WVL-OVL-deel VLB)	25	43	41	21	52	
Zone Oost (ANT – LIM – deel VLB)	118	47	66	69	83	
TOTAAL	143	90	107	90	135	

Bron	2018	2019	2020	2021	2022
Meldingsfiche agressie	13	7	28	6	2
Politiegegevens (incl. Arrondissementeel Informatie Kruispunt)	41	40	27	42	78
Verslag lijncontrole	3	4	5	1	2
Verslag premetrotoezichters	4	0	3	3	4
Dispatchingverslag	23	10	19	29	42
Meldingsfiche klant	22	13	13	7	7
Cameraregistratie	30	14	7	0	0
Dagverslag chauffeur	6	2	4	0	0
verslag 2de personen	1	0	1	2	0
TOTAAL	143	90	107	90	135

Specifieke plaats	2018	2019	2020	2021	2022
op het voertuig	108	61	70	66	78
aan de halte	15	12	25	18	44
elders op de weg	9	6	2	1	1
premetro	11	11	10	5	12
TOTAAL	143	90	107	90	135

2.

Rechtstreeks bij De Lijn	2018	2019	2020	2021	2022
Meldingsfiche agressie	13	7	28	6	2
Verslag lijncontrole	3	4	5	1	2
Verslag premetrotoezichters	4	0	3	3	4
Dispatchingverslag	23	10	19	29	42

Meldingsfiche klant	22	13	13	7	7
Dagverslag chauffeur	6	2	4	0	0
verslag 2de personen	1	0	1	2	0
TOTAAL	72	36	73	48	57

Andere bronnen	2018	2019	2020	2021	2022
Politiegegevens (incl AIK)	41	40	27	42	78
Cameraregistratie	30	14	7	0	0
TOTAAL	71	54	34	42	78

3. Hiervoor verwijst ik naar de schriftelijke vraag nr. 375 van 9 december 2022 van de heer Bert Maertens.
4. De Lijn kan pas cijfers geven vanaf 2019 wegens de start van SAP.

Lijncontroleurs	aantal VTE's
2019	157,7
2020	163,9
2021	165,79
2022	166,5
2023	169,45

5. De Lijn heeft met een 15-tal steden en gemeenten overeenkomsten afgesloten om gemeenschapswachten te voorzien van kosteloze vervoerbewijzen, in ruil voor hun aanwezigheid op en aan het openbaar vervoer.

Daarnaast zijn er in een beperkt aantal steden nog gemeenschapswachten actief die een bepaald deel van hun tijd specifiek besteden aan opdrachten ifv het OV en waarvoor De Lijn bijdraagt in de kosten

In Hasselt zijn momenteel 3 gemeenschapswachten actief die 60% voor De Lijn werken en waarvan de Lijn 60% van de loonkost opneemt.

In Antwerpen zijn de lijnspotters opgenomen in de stadstoezichers. De Lijn betaalt voor hun inzet op het OV jaarlijks een bedrag aan werkingskosten.

Ook in Gent is de taak van lijnspotter een onderdeel van de opdracht van de gemeenschapswachten. Ze voeren 50% van hun tijd lijnopdrachten uit en De Lijn betaalt hiervoor de stad een bijdrage.

De Lijn bekijkt verder vanuit de respectievelijke situatie of er op bepaalde plaatsen in bepaalde steden of gemeenten al dan niet een extra samenwerking nodig is.

6. De hoffelijkheidscampagne die De Lijn eind 2022 uitrolde, kostte in totaal 170.064 euro. Om de campagne te evalueren is het momenteel nog te vroeg.
7. De Lijn heeft reeds een aantal laagdrempelige maatregelen op haar voertuigen, nl. de noodknop. Wanneer deze ingedrukt wordt, komt er een signaal bij de chauffeur die dan onmiddellijk de gepaste maatregelen kan nemen. Daarnaast kan het slachtoffer zich ook steeds wenden tot de chauffeur of een andere medewerker van De Lijn. De Lijn blijft waakzaam naar nieuwe mogelijkheden om ongewenst gedrag nog sneller te detecteren.

Een gemeenschappelijke discreet meldpunt samen met de andere openbaar vervoermaatschappijen is reeds besproken op de Interministeriële Conferentie, maar werd niet uitgerold omwille van praktische bezwaren. Elk bedrijf werkt in andere omstandigheden waardoor één meldpunt niet mogelijk lijkt. NMBS heeft een zekere afstand tussen haar stations waardoor het mogelijk is om de nodige veiligheidsdiensten en politie naar het eerstvolgende station te laten komen om de vermoedelijke dader op te pakken.

8. Eind 2022 besliste De Lijn samen met de exploitanten, het personeel en de vakbonden om een eigen campagne te voeren tegen agressie n.a.v. een aantal agressiegevallen die ook in de media gekomen zijn. De campagne 'Toen werd het zwart – stop agressie' in Hasselt, Gent en Antwerpen. Daarnaast werden er op de actiedag ook advertenties geplaatst in alle Vlaamse kranten en werd dit ook gedeeld op alle social mediakanalen van De Lijn. Ook de andere vervoersmaatschappijen hielden eigen campagnes n.a.v. de agressies tegenover het eigen personeel.
9. Via de hoffelijkheidscampagne vraagt De Lijn om elk grensoverschrijdend gedrag of vermoeden van grensoverschrijdend gedrag te melden. Dit kan ofwel via de klantendienst ofwel via de politie.